

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 150/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava IV sp. zn. B1-12Csp/51/2017 z 9. januára 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

- Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením mestského súdu sp. zn. B1-12Csp/51/2017 z 9. januára 2024. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil mestskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie a priznal jej náhradu trov konania.
- Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou podanou pôvodne Okresnému súdu Bratislava I domáhala určenia, že zmluva o spotrebiteľskom úvere je bezúročná a bez poplatkov a že obsahuje tzv. neprijateľné zmluvné podmienky.
- Okresný súd rozsudkom z 5. apríla 2019 žalobu sťažovateľky zamietol. Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 29. apríla

2021 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie vo vymedzenej časti potvrdil a vo vymedzenom rozsahu zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Okresný súd vo veci opätovne rozhodol rozsudkom z 26. októbra 2021. Zároveň sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

5. Následne okresný súd vyšším súdnym úradníkom rozhodol v zmysle § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) uznesením z 9. júna 2022 o výške náhrady trov konania tak, že uložil žalovanému povinnosť zaplatiť sťažovateľke náhradu trov konania (trov právneho zastúpenia) vo výške 679,34 eur.

6. Sťažovateľka proti uzneseniu z 9. júna 2022 podala sťažnosť, v ktorej namietala, že vyšší súdny úradník opomenul aplikáciu § 13 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa sťažovateľky vyšší súdny úradník nesprávne vyhodnotil počet „vecí“ v zmysle § 13 ods. 3 vyhlášky, a preto nesprávne vyčíslil hodnotu jedného úkonu právnej služby. Sťažovateľka navrhovala uvedené uznesenie zrušiť alebo zmeniť tak, že žalovanému uloží povinnosť nahradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 1 519,89 eur a zároveň žalovaného zaviazne uhradiť sťažovateľke 100 % náhrady trov konania za konanie o sťažnosti.

7. Napadnutým uznesením z 9. januára 2024 mestský súd zmenil uznesenie vyššieho súdneho úradníka tak, že žalovaný je povinný zaplatiť sťažovateľke náhradu trov konania vo výške 1 080,12 eur.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka namieta, že mestský súd napadnutým uznesením nerozhodol výrokom o náhrade trov sťažnostného konania, iba v bode 13 odôvodnenia uviedol, že o náhrade týchto trov nerozhodol, čo sťažovateľka považuje za arbitrárny postup, ktorý odporuje princípu právnej istoty.

9. Uvedený postup predstavuje popretie zmyslu a účelu príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku a dosahuje ústavnoprávnu intenzitu. Zároveň ide o porušenie rovnosti zbraní, kontradiktórnosti konania a o odňatie možnosti konať pred súdom.

10. Povinnosť rozhodnúť pritom vyplýva z § 255 CSP, keď uvedené ustanovenie *«používa slovné spojenie „súd prizná“, čo znamená, že súd vždy rozhodne vo výroku uznesenia o priznaní náhrady trov konania a v akej výške...»*. Súd prvej inštancie preto mal priznať alebo čiastočne priznať právo na náhradu trov konania alebo rozhodnúť, že náhradu trov konania nepriznáva. Obdobné závery možno vyvodiť aj z § 256 a § 257 CSP.

11. Sťažnostný súd pritom mal sťažovateľke priznať právo na náhradu trov sťažnostného konania v rozsahu 100 %, keďže bola v plnej miere úspešná. Jedine sťažovateľka podala sťažnosť, pričom nepriznaním náhrady trov sťažnostného konania mestský súd porušil okrem zásady legality aj zásadu zákazu *reformatio in peius* platnú i pre občianskoprávne (civilné) sporové konanie. Mestský súd takto zvýhodnil žalovanú, ktorá bola procesne pasívna, čím bola porušená zásada rovnosti strán a zásada nestranného sudcu.

12. Napadnutým uznesením bola sťažovateľka ukrátená na majetku, resp. nenaplnili sa jej legitímne očakávania smerujúce k úplnej alebo aspoň čiastočnej náhrade trov sťažnostného konania vzhľadom na procesný úspech v sťažnostnom konaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv podľa ústavy, listiny, dohovoru a dodatkového protokolu napadnutým uznesením mestského súdu o sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu o vyčíslení výšky náhrady trov konania. Sťažovateľka namieta, že mestský súd postupoval arbitrárne a nepreskúmateľne, keď vôbec nerozhodol o náhrade trov sťažnostného konania.

14. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri ktorého predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

15. Ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

16. Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom. Práva na súdnu ochranu a v jeho rámci náhrady trov súdneho konania sa možno domáhať len spôsobom a v medziach zákona, ktorý upravuje podmienky na jej priznanie (čl. 51 ods. 1 ústavy). V súvislosti s nastolenou problematikou ústavný súd stabilne judikuje, že iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by totiž mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. IV. ÚS 170/08, IV. ÚS 248/08, II. ÚS 64/09, IV. ÚS 182/09, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, II. ÚS 357/2016,

II. ÚS 681/2016, IV. ÚS 604/2018). Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania považuje za integrálnu súčasť civilného procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť.

17. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného rozhodnutia o trovách konania sa uchýli iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 311/2012, IV. ÚS 210/2013, IV. ÚS 192/2014, IV. ÚS 604/2018).

18. Mestský súd v napadnutom uznesení akceptoval námietku sťažovateľky o nesprávnom určení tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vyplývajúcu z potreby aplikovať § 13 ods. 3 vyhlášky. Zotrval však na právnom názore vyššieho súdneho úradníka o nepriznaní náhrady trov za špecifikované tri úkony právnej služby vykonané pred začatím konania, a preto je nesprávna premisa sťažovateľky v ústavnej sťažnosti, že v konaní o sťažnosti mala plný úspech vo veci.

19. Ďalej mestský súd uviedol, že za trovy konania sa považujú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva, a to do právoplatného skončenia konania vo veci samej (§ 251 CSP). Konanie o trovách konania v tomto zmysle nie je konaním o uplatňovanom alebo bránenom práve, ale len konaním, v ktorom súd určí výšku náhrady trov, ktorá náleží úspešnej sporovej strane v dôsledku úspešného uplatnenia alebo bránenia práva, a preto súd o náhrade trov konania za konanie o sťažnosti samostatne nerozhoduje. Mestský súd poukázal na povahu sťažnosti (osobitný prostriedok procesnej obrany, a nie opravný prostriedok). Po právoplatnosti konania vo veci samej súd rozhoduje len o výške trov konania, ktorá prináleží úspešnej strane sporu, pričom o tomto nároku bolo rozhodnuté v meritórnom rozhodnutí. Výsledok sporu je už nespochybniteľný a miera úspechu z hľadiska trov je už určená. Predmetom ďalšieho rozhodovania je preto už len posúdenie výšky týchto trov. Mestský súd dospel k záveru o nemožnosti aplikácie čl. 4 CSP, resp. analogickej aplikácie ustanovení o trovách odvolacieho konania z dôvodu povahy sťažnosti a tiež z dôvodu jasnej úpravy rozhodovania súdu prvej inštancie o trovách konania, inak by „*dochádzalo k reťazeniu rozhodnutí súdu o trovách konania za podané sťažnosti nielen v rámci rozhodovania o výške trov konania, ale aj v priebehu konania (trovy za všetky sťažnosti podané v priebehu konania), čo je však v rozpore so zásadou procesnej ekonómie.*“.

20. Mestský súd poukázal na to, že k obdobnému právnomu záveru dospel aj ústavný súd v uznesení sp. zn. III. ÚS 420/2023 z 18. augusta 2023, pričom citoval body 13 a 14 uvedeného uznesenia. Ústavný súd poukázal na rôzne prípady procesnej aktivity strany sporu po právoplatnosti rozsudku vo veci samej, ktorá môže vyžadovať aj právne zastúpenie (vyčíslenie trov konania, žiadosť o vyznačenie právoplatnosti rozhodnutia, opravy vád rozsudku mimo uplatnenia riadneho opravného prostriedku – napr. návrh na opravu chyby v písaní a počítaní alebo návrh na doplnenie

rozsudku). Ústavný súd uviedol, že ani „pri týchto prostriedkoch nápravy, na ktoré je funkčne príslušný súd prvej inštancie, rovnako ako pri sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka, zákon nepredpokladá ďalšie rozhodovanie o náhrade trov konania... Rozhodovanie o náhrade trov konania nie je cieľom sporového konania, ale zjednodušeným a koncentrovaným nástrojom na zabezpečenie náhrady ujmy, ktorá strane vznikla v súvislosti s uplatňovaním jej hmotného práva ako celku rôznych činností, a preto nie je dôvod na to, aby takáto sprievodná vedľajšia rozhodovacia činnosť všeobecných súdov, ktorá sa realizuje v jeho prvej inštancii, bola vôbec rozložená do nekonečného množstva rozhodnutí o trovách jednotlivých štádií konania, napríklad aj v súvislosti so sťažnosťou proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka...“. Z týchto dôvodov mestský súd nerozhodol o návrhu sťažovateľky na náhradu trov sťažnostného konania.

21. Odôvodnenie napadnutého uznesenia predstavuje podľa ústavného súdu dostatočný základ pre zvolený procesný postup, t. j. nerozhodnutie o návrhu na náhradu trov konania o sťažnosti. Mestský súd uvedený právny záver odôvodnil zrozumiteľne a dostatočne (v bodoch 11 a 12 napadnutého uznesenia), preto napadnuté uznesenie nie je zjavne neodôvodnené. Právne závery mestského súdu v tomto smere nemožno považovať za arbitrárne, t. j. také, ktoré by nemali oporu v zákone, resp. popierali by podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení Civilného sporového poriadku a vyhlášky. Je zjavné, že mestský súd sa návrhom sťažovateľky na náhradu trov konania o sťažnosti zaoberal a poskytol jej primeranú odpoveď, z ktorej zrozumiteľne vyplývajú dôvody, pre ktoré o tomto návrhu nerozhodoval. Nesúhlas sťažovateľky s uvedeným právnym názorom mestského súdu je legitímny, avšak v ústavnej sťažnosti neuviedla takú argumentáciu, na základe ktorej by ústavný súd mohol konštatovať zjavný exces mestského súdu. Námietky sťažovateľky jednak vychádzajú z nesprávnej premisy (úplný úspech v konaní o sťažnosti) a jednak ani nepredstavujú konkrétnu a cielenú argumentáciu proti príslušnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia, keď sťažovateľka výslovne odkazuje len na bod 13 napadnutého uznesenia, v ktorom je už len formulovaný príslušný záver (nerozhodnutie o návrhu). Námietky sťažovateľky skôr predstavujú len generálny nesúhlas s právnym názorom mestského súdu bez dostatočne konkrétnej argumentácie. Námietky týkajúce sa porušenia kontradiktórnosti konania, rovnosti strán, porušenia zásady zákazu *reformatio in peius*, nestrannosti sudcu a pod. sa javia byť úplne irelevantné. Námietky sťažovateľky takto neboli v súhrne spôsobilé spochybníť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia.

22. Na tomto základe ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

23. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, ako ich špecifikovala v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. marca 2024

Miloš Maďar
predseda senátu